

ците от етническите малцинства и нарочи ромските деца от обособените ромски квартали за ученици, които не са в състояние да усвояват стандартните за всички български деца образователни изисквания. Така започна и много бързо се затвърди времето на иначе старателно прикриваната доскоро образователна сегрегация в България.

В първите години на демократичния преход след 1989 г. Министерството на образованието и науката не застана на категоричната позиция за преобразуването на кварталните ромски училища. То се задоволи само с препоръката към управляващата местна администрация да адаптира тези училища към стандартната общообразователна система, да въведе факултативното изучаване на майчиния ромски език, както и подготвителни класове преди постъпване в I клас предимно с изучаване на български език. По-голямата част от директорите на тези училища изоставиха забавнаги засиленото трудово обучение като решение за училищно обучение и преминаха към стандартната общообразователна система. Част от тях обаче се изхитриха и за да запазят в училищните си колективи учителите по определен вид професия, удължиха с още една година времето за усвояването ѝ. Така сега ромчетата в някои 100% ромски училища завършват основното си образование не в осми, а в девети клас, но без да покриват хорариума от часове по общообразователните предмети и без право да продължат образованието си в горния курс на обучение. Такива специализирани единични паралелки или цели випуски откриваме в училищата за ромски деца в Пазарджик, Самоков, Пловдив, София и други.

В интерес на истината обаче такива специализирани паралелки за усвояване на професия (от шести до девети клас) не откриваме в училища, в които преобладава броят на децата от мнозинството. Това няма как да не навежда на мисълта, че с ромските деца в ромските училища се спекулира, като отговорните за това фактори добре се възползват от неграмотността и лесната възможност за манипулиране на ромските родители.

Днес, петнадесет години след началото на демократичните промени, образователната политика спрямо ромската общност като цяло не задоволява. Най-общо се оформят три тенденции в образованието на ромските деца от сегрегирани квартали.

Първата тенденция е свързана с отричане на обособените квартални училища като напълно неефективни за нормална учебно-възпитателна работа и неосигуряващи реални шансове на ромските деца за успешна реализация в по-горните училищни степени и в живота.

Втората тенденция е свързана с утвърждаване на сегашния модел на хомогенност на кварталните училища с цел съхраняване спецификата на ромската култура като цяло и опазване от стресови преживявания на учениците ромчета, които съпътстват съжителството им под един покрив с българчета.

Третата тенденция е свързана с връщане към отречената система на учебно-възпитателната работа със засилена трудова насоченост.

Поддръжниците на първата тенденция са предимно интелектуалци от ромски и неромски произход, които много добре осъзнават пагубната роля на сегрегацията в тези училища не само спрямо ромските, но и спрямо другите деца в нашата страна. Много добре се осъзнава и ролята на училища от този род за окаяното образователно-възпитателно ниво на ромски-

*... без право да
продължат
образованието си в
горния курс на
обучение*